Romanitatea românilor în viziunea istoricilor

- 106–271: Romanizarea Daciei sub stăpânire romană (coloniști, căsătorii mixte, limba latină etc.)
- 271: „Retragerea Aureliană”; începutul romanizării post-administrative, continuate până în secolul al VIII-lea.
- Secolul VII: Prima mențiune despre români în *Strategikon* al lui Mauricius.
- Secolul X: Constantin al VII-lea Porfirogenetul îi numește pe români „romani”.
- Secolele XII–XIII: Cronicile maghiare (*Gesta Hungarorum*, *Gesta Hunnorum et Hungarorum*) menționează populația românească (blachi, romani).
- Secolele XV–XVI: Umaniștii europeni Poggio Bracciolini și Enea Silvio Piccolomini susțin originea romană a românilor.
- Secolul XVI: Nicolaus Olahus afirmă originea romană a românilor.
- Secolul XVII: Grigore Ureche și Miron Costin susțin latinitatea limbii și romanitatea poporului român.
- Secolul XVIII: Constantin Cantacuzino și Dimitrie Cantemir reafirmă continuitatea daco-romană.
- 1743: Inochentie Micu-Klein redactează *Supplex Libellus* pentru drepturile românilor din Transilvania.
- 1791–1792: Școala Ardeleană trimite *Supplex Libellus Valachorum* Curții de la Viena.
- Secolul XIX: Laurian Treboniu redactează un dicționar latinist; Robert Roesler formulează teoria imigraționistă.
- 1884: A.D. Xenopol publică lucrarea care respinge teoria lui Roesler și susține teoria continuității.
- Perioada interbelică: Vasile Pârvan și Nicolae Iorga reafirmă continuitatea daco-romană.
- Perioada comunistă: Mihai Roller accentuează influența slavă; în național-comunism este accentuată componenta dacică.

Secolul XX – între democraţie şi totalitarism. Ideologii şi practici politice în România şi în Europa

- 1917: Revoluția bolșevică în Rusia → instaurarea comunismului (URSS).
- 1918–1939: *Perioada interbelică*:
    - În Europa coexistă democrații (ex: Franța, Marea Britanie) și regimuri totalitare:
        - Italia (fascism, 1922 – Mussolini);
        - URSS (comunism, 1917 – Lenin, apoi Stalin);
        - Germania nazistă (1933 – Hitler).
- 1929–1933: Marea Criză Economică → favorizează ascensiunea extremismului.
- 1918–1938: *Regim democratic*:
    - Constituție, pluripartidism, vot universal (din 1918 pentru bărbați).
- 1938: Regele Carol al II-lea instaurează *regimul autoritar regal* (constituția suspendată, unipartidism).
- 1940: Abdicarea lui Carol al II-lea → începe *regimul legionar* (totalitar, naționalist, antisemit).
    - Urmează dictatura militară a lui Ion Antonescu (1941–1944).
- 1944 (23 august): Lovitură de stat → România trece de partea Aliaților în WWII.
- 1947 (30 decembrie): Abdicarea regelui Mihai → proclamarea *Republicii Populare Române* → *regim comunist*.
- 1948–1989: Comunism în România:
    - Unipartidism (PCR), represiune, cenzură, colectivizare, cultul personalității (Gheorghe Gheorghiu-Dej, apoi Nicolae Ceaușescu).
- 1989 (decembrie): Căderea regimului comunist → începutul *tranziției democratice.*
- 1991: Constituția democratică a României → *regim democratic* până în prezent.

Autonomii locale şi instituţii centrale şi în spaţiul românesc (secolele IX-XVIII)

- Secolul IX–XI: Atestarea primelor formațiuni politice românești în Transilvania:
    - Voievodatul lui Glad (Banat)
    - Voievodatul lui Gelu (centrul Transilvaniei)
    - Voievodatul lui Menumorut (Crișana) — *Gesta Hungarorum*
    - Voievodatul lui Gyula și al lui Ahtum — *Legenda Sf. Gerard*

- Secolul XI–XIII:
    - Transilvania devine ducat autonom sub autoritatea Regatului Maghiar.
    - Apariția comitatelor (unități administrative) în Transilvania.
    - Colonizarea Transilvaniei cu sași și secui.
    - Românii se retrag în zonele de margine (ex: Țara Hațegului, Țara Făgărașului).

- 1247: *Diploma Cavalerilor Ioaniți* atestă formațiuni politice în Țara Românească:
    - Voievodatul lui Litovoi
    - Voievodatul lui Seneslau
    - Cnezatele lui Ioan și Farcaș
    - Țara Severinului

- 1291 (tradițional): Descălecatul lui Radu Negru din Țara Făgărașului în Țara Românească (legendă).
- 1310–1352: Basarab I unifică formațiunile politice din sudul Carpaților → întemeierea Țării Românești.
- 1330: Bătălia de la Posada – Basarab I învinge armata maghiară condusă de Carol Robert de Anjou → recunoașterea independenței.
- 1350–1352: Dragoș descinde în Moldova → înființează o marcă de apărare (Moldova Mică) sub autoritate maghiară.
- 1359: Bogdan I descinde din Maramureș și înlătură suzeranitatea maghiară → întemeierea statului Moldova.
- 1365: Moldova își consolidează independența prin respingerea unui atac maghiar.
- 1377: Petru Mușat bate prima monedă moldovenească: „bourul cu stea”.
- 1386–1388:
    - Dobrotici și apoi Ivanco unifică formațiunile din Dobrogea → formarea statului dobrogean.

- După moartea lui Ivanco, Dobrogea este încorporată în Țara Românească de către Mircea cel Bătrân.

- 1359: Prima mitropolie ortodoxă în Țara Românească, la Curtea de Argeș (Nicolae Alexandru).
- 1387: Prima mitropolie ortodoxă în Moldova, la Suceava (Petru Mușat).

România postbelică. Stalinism, naţional- comunism şi disidenţă anticomunistă. Construcţia democraţiei postdecembriste

- 23 august 1944: România întoarce armele împotriva Germaniei naziste. Începe ocuparea sovietică.
- 6 martie 1945: Guvernul Petru Groza, procomunist, este impus de URSS.
- 19 noiembrie 1946: Alegeri falsificate câștigate de comuniști (Blocul Partidelor Democrate).
- 30 decembrie 1947: Regele Mihai I este forțat să abdice. Se proclamă Republica Populară Română.
- 1948: Naționalizarea industriei, începutul colectivizării agriculturii. Se adoptă o nouă Constituție comunistă.
- 1950–1952: Val de represiuni politice, arestări, lagăre de muncă forțată (ex. Canalul Dunăre-Marea Neagră).
- 1965: Nicolae Ceaușescu devine secretar general al Partidului Comunist Român. Începe etapa „național-comunistă”.
- 1968: Ceaușescu condamnă invazia sovietică în Cehoslovacia. România câștigă popularitate internațională.
- 1971: „Tezele din iulie”: începutul reîntăririi dictaturii și a cultului personalității.
- 1977: Apare *Scrisoarea celor 6*, formă rară de disidență internă.
- 1987: Revolta muncitorilor de la Brașov. Represiune severă.
- 16–22 decembrie 1989: Revoluția română. Căderea regimului Ceaușescu. Execuția sa în 25 decembrie.
- 1990: Alegeri libere; FSN câștigă. Mineriadele afectează imaginea democrației.
- 1991: Constituția României este adoptată.
- 1996: Prima alternanță democratică la putere (Convenția Democratică).
- 2004: România intră în NATO.
- 2007: România devine stat membru al Uniunii Europene.

Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari

- 1711 / 1716: Începutul regimului fanariot în Moldova (1711) și Țara Românească (1716);
- 1772: Memoriul boieresc de la Focșani către Marile Puteri;
- 1791: Memoriul boieresc de la Șiștov;
- 1821: Răscoala lui Tudor Vladimirescu și „Cererile norodului românesc”;
- 1822: Încetarea regimului fanariot;
- 1829: Tratatul de la Adrianopol: autonomia principatelor române crește sub protectorat rus;
- 1830–1831: Regulamentele Organice în Moldova și Țara Românească;
- 1831: „Constituția Cărvunarilor” în Moldova (proiect nerecunoscut oficial);
- 1848: Revoluțiile pașoptiste în cele trei provincii românești;
- 1856: Tratatul de la Paris (încheierea Războiului Crimeii);
- 1857: Adunările ad-hoc cer Unirea Principatelor și un prinț străin;
- 1858: Convenția de la Paris stabilește unirea parțială (administrativă);
- 5 / 24 ianuarie 1859: Dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza ca domn al Moldovei și Țării Românești;
- 1862: Unificarea instituțiilor și proclamarea oficială a României;
- 1864: Lovitura de stat a lui Cuza și adoptarea Statutului dezvoltător al Convenției de la Paris;
- 11 februarie 1866: Cuza este silit să abdice;
- 10 mai 1866: Carol I devine domnitor al României;
- 1866: Adoptarea Constituției inspirate din cea belgiană;
- 1877–1878: Războiul de Independență;
- 9 mai 1877: Proclamarea Independenței de Stat;

- 1878: Recunoașterea independenței prin tratatele de la San Stefano și Berlin;
- 1881: România devine regat, Carol I devine rege;
- 1914: Ferdinand I devine rege al României;
- 1916: România intră în Primul Război Mondial;
- 27 martie / 9 aprilie 1918: Unirea Basarabiei cu România;
- 15 / 28 noiembrie 1918: Unirea Bucovinei cu România;
- 18 noiembrie / 1 decembrie 1918: Marea Unire: Unirea Transilvaniei cu România la Alba Iulia.

Spațiul românesc între diplomație și conflict în evul mediu și la începuturile modernitații

- 1389: Mircea cel Bătrân participă la bătălia de la Kosovo, aliat cu sârbii împotriva otomanilor.
- 1395: Bătălia de la Rovine: Mircea cel Bătrân înfrânge armata sultanului Baiazid I.
- 1475: Bătălia de la Vaslui: Ștefan cel Mare învinge armata otomană condusă de Suleiman Pașa.
- 1485: Bătălia de la Cătlăbuga (înfrângerea otomanilor) și închinarea lui Ștefan cel Mare către Imperiul Otoman.
- 1595: Mihai Viteazul se aliază cu Sigismund Báthory (Transilvania) și învinge otomanii la Călugăreni.
- 1599: Mihai Viteazul cucerește Transilvania (bătălia de la Șelimbăr).
- 1600: Mihai Viteazul unește pentru scurt timp Țara Românească, Moldova și Transilvania.
- 1711: Eșecul alianței dintre Dimitrie Cantemir și Rusia în lupta contra otomanilor (bătălia de la Stănilești).
- 1716-1718: Război austro-otoman: Pacea de la Passarowitz – Banatul intră în stăpânirea Habsburgilor.
- 1774: Tratatul de la Kuciuk-Kainargi: Rusia capătă dreptul de a proteja creștinii ortodocși din Imperiul Otoman.
- 1775: Austria anexează Bucovina, cu acordul Porții.
- 1792: Tratatul de la Iași: Rusia obține teritorii până la Nistru (se apropie de granițele Moldovei).
- 1812: Tratatul de la București: Rusia anexează Basarabia.

România și concertul european; de la criza orientală la marile alianțe ale secolului al XX-lea

- 1710–1711: Războiul ruso-otoman → Pacea de la Vadul Hușilor
- 1716–1718: Războiul austro-otoman → Pacea de la Passarowitz
- 1735–1739: Războiul ruso-austro-turc → Pacea de la Belgrad
- 1768–1774: Războiul ruso-otoman → Pacea de la Kuciuk-Kainargi
- 1787–1792: Război ruso-austro-otoman → Pacea de la Șiștov
- 1806–1812: Războiul ruso-otoman → Pacea de la București
- 1821: Revoluția lui Tudor Vladimirescu → sfârșitul domniilor fanariote
- 1826: Convenția de la Akkerman – creșterea influenței ruse
- 1828–1829: Război ruso-otoman → Tratatul de la Adrianopol
- 1848–1849: Revoluțiile pașoptiste → revendicări naționale și sociale
- 1849: Convenția de la Balta Liman – restrângerea autonomiei Principatelor
- 1856: Tratatul de la Paris – după Războiul Crimeii
- 1858: Convenția de la Paris → se formează „Principatele Unite”
- 1859: Dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza în Moldova și Țara Românească
- 1861: Recunoașterea unirii depline de către Marile Puteri (temporară, pe timpul lui Cuza)
- 1877, aprilie: Rusia declară război Imperiului Otoman
- 1877, mai 10: România își proclamă independența (Mihail Kogălniceanu, Carol I)
- 1877, decembrie: Victoria de la Plevna – capitularea otomană

- 1878, martie: Tratatul de la San Stefano (preliminar)
- 1878, iulie 13: Tratatul de la Berlin → independența recunoscută internațional, România primește Dobrogea, dar pierde sudul Basarabiei
- 1883 – România aderă în secret la Tripla Alianță (Germania, Austro-Ungaria, Italia).
- 1912–1913 – România se menține neutră în Primul Război Balcanic.
- 1913 – Participă la Al Doilea Război Balcanic împotriva Bulgariei. Câștigă Dobrogea de Sud prin Tratatul de la București.
- 1914 (iulie) – Începe Primul Război Mondial. România declară neutralitate.
- 1916 (17 august) – România semnează convenția de alianță cu Antanta (Franța, Anglia, Rusia).
- 1916 (27 august) – România intră în război împotriva Austro-Ungariei.
- 1916 (decembrie) – Bucureștiul este ocupat de Puterile Centrale. Guvernul se refugiază la Iași.
- 1917 (iulie–august) – Victorii la Mărăști, Mărășești și Oituz. România rezistă pe frontul de est.
- 1918 (mai) – România semnează Pacea de la Buftea-București, forțată de ieșirea Rusiei din război.
- 1918 (noiembrie) – România reintră în război cu puțin timp înainte de capitularea Germaniei.
- 1918 (decembrie) – Se înfăptuiește Marea Unire (Basarabia, Bucovina, Transilvania).
- 1919–1920 – România participă la Conferința de Pace de la Paris.
  - 10 septembrie 1919 – Tratatul de la Saint-Germain: Austria recunoaște unirea Bucovinei cu România.
  - Decembrie 1919 – Tratatul de la Neuilly: România recuperează Cadrilaterul.
  - 4 iunie 1920 – Tratatul de la Trianon: Ungaria recunoaște unirea Transilvaniei cu România.
  - 1920 – Tratatul de la Paris: Puterile Aliate recunosc unirea Basarabiei cu România.

România în perioada Războiului Rece

- 1945: Conferința de la Yalta; începutul divizării Europei în sfere de influență.
- 1947:
  - România semnează Tratatul de Pace de la Paris (recuperează Transilvania de Nord).
  - Se instaurează regimul comunist; Regele Mihai abdică.
- 1948: Tratat de prietenie cu URSS; încep procesele de sovietizare.
- 1949: România devine membră fondatoare a CAER.
- 1955:
  - România aderă la Pactul de la Varșovia.
  - România devine membră a ONU.
- 1956: Participă indirect la înăbușirea revoltei din Ungaria.
- 1958: URSS își retrage trupele din România (diplomație a lui Gheorghiu-Dej).
- 1964: „Declarația din aprilie”; România se distanțează oficial de URSS.

- 1965: Nicolae Ceaușescu devine lider al Partidului Comunist Român.
- 1967: România recunoaște RFG (primul stat comunist care face acest lucru).
- 1968: România condamnă intervenția Pactului de la Varșovia în Cehoslovacia.
- 1971: Ceaușescu vizitează China și Coreea de Nord; începe cultul personalității.
- 1975:
  - România semnează Acordurile de la Helsinki.
  - Primește din partea SUA clauza națiunii celei mai favorizate.
- 1987: Gorbaciov vine la București; Ceaușescu respinge reformele perestroika.
- 1989: Revoluția Română: regimul Ceaușescu este înlăturat; căderea comunismului.